

ULUSLARARASI
BİLİM KÜLTÜR VE
SPOR DERNEĞİ

INTERNATIONAL
SCIENCE CULTURE AND
SPORT ASSOCIATION

9.

HİBRİT

ULUSLARARASI
BİLİM KÜLTÜR VE SPOR KONGRESİ
9th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE CULTURE AND SPORT

FULL TEXT & ABSTRACT
Proceedings Book

ÖZET VE TAM METİN KİTABI

ISBN: 978-625-00-8361-1

11-14 EYLÜL | SEPTEMBER 2023
PRAG / ÇEKYA

ÖNEMLİ TARİHLER

ÖZET GÖNDERİMİ BAŞLANGICI	01.04.2023
ERKEN KAYIT SON TARİH	20.06.2023
BİLDİRİ KABULÜ SON TARİH	30.08.2023
KONGRE PROGRAMININ AÇIKLANMASI	05.09.2023

IMPORTANT DATES

START OF ABSTRACT SUBMISSION	01.04.2023
END OF ABSTRACT SUBMISSION	20.06.2023
FINAL DATE FOR CONFERENCE REGISTIRATION	30.08.2023
DECLARATION OF CONFERENCE PROGRAMME	05.09.2023

info@iscs-conference.org | www.iscs-conference.org | ISCSA.UBiKS | ISCSA_UBiKS | ISCSA.UBiKS

CamScanner ile tarandı

ISBN: 978-625-00-8361-1

9th International Conference on Science Culture and Sport, 11-14 September 2023, Prag/Çekya

9.ULUSLARARASI BİLİM KÜLTÜR VE SPOR KONGRESİ

KONGRE BİLDİRİ ÖZET VE TAM METİN KİTABI

Proceedings Book 11-14 September 2023

ISBN: 978-625-00-8361-1

Basım Tarihi / Published on

30/09/2023, Ankara

www.iecses.org *www.iscs-conference.org* *www.iscs-a.org*

CamScanner ile tarandı

9th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE CULTURE AND SPORT

FULL TEXT

&

ABSTRACT

Proceedings Book 11-14 September 2023

ISBN: 978-625-00-8361-1

Basım Tarihi / Published on

30/09/2023, Ankara

www.iecses.org *www.iscs-conference.org* *www.iscs-a.org*

CamScanner ile tarandı

9.ULUSLARARASI BİLİM KÜLTÜR VE SPOR KONGRESİ

TAM METİN- ÖZET KİTABI

9th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE CULTUR AND SPORT

FULL TEXT & ABSTRACT

All the accepted abstracts listed in this book.

Bu kitapta kongrede sunulmuş/sergilenmiş tüm bildiri ve eserlere yer verilmiştir.

Editor / Editör:

Dr. Zekai ÇAKIR, Dr. Caner CENGİZ

Assistant Editor / Yayına Hazırlık:

Dr. Zekai ÇAKIR, Sezai ÇAKIR,

Engin Sarıkaya, Betül AYHAN

Design / Afiş Grafik Tasarım:

Güngör DOĞANAY

ISBN: 978-625-00-8361-1

***Basım Tarihi / Published on** 30/09/*

2023, Ankara

www.iecses.org www.iscs-conference.org www.iscs-a.org

CamScanner ile tarandı

ABOUT US

The International Science Culture and Sports Association (UBİKS) *was established in December 2010 and started its activities in 2011. UBIKS, which has people from more than 50 countries in its communication network, is headquartered in Ankara.*

UBIKS,*organized its first international congress in June 2012 within the scope of the 5th International Metropolitan Ankara Festival with the contributions of* ***Ankara Metropolitan Municipality****. In 2013, in its second congress which was hosted in* ***Antalya****, UBIKS threw more colorful and broad activity by taking into Cultural Workshop which organized by* ***Ministry of Youth and Sports, General Directorate of Education, Culture and Research*** *and 2nd International Folk Dance Congress which organized with collaboration of* ***Turkey Folk Dance Federation*** *in it.*

UBİKS,organized its 3rd congress with support of many universities from Bosnia and Herzegovina and in Turkey, as well as with collaboration of ***Bosnia and Herzegovina's National Olympic Committee and the International Sport for All Federation (TAFISA)*** *in Sarajevo in 2014.*

UBIKS *held its 4th congress in 2015 again under the umbrella of the* ***International Sports For All Federation (TAFISA)****, with the support of the* ***Turkish Cooperation Development Agency (TIKA)*** *and the participation of non-governmental organizations such as the* ***Executive Bureaucrats Union (IMM)*** *and the* ***MuradiyeAlumni Association (MMD)****, in Ohrid,Macedonia.*

UBIKS *held its 5th International Congress in April 2016 in cooperation with* ***Ahmet Yesevi University****. The congress was held at Ahmet Yesevi University in* ***Turkestan, Kazakhstan****, in order to commemorate Hoca Ahmet Yesevi, the leader of Turkish and Islamic thought, on the occasion of the declaration of* ***2016*** *as the Year of Ahmet Yeseviby UNESCO, and many national / international non-governmental organizations supported the congress.*

UBIKS *held its 6th International Congress between* ***25-27 April 2018****, hosted by* ***Ukraine Lviv State University of Physical Culture****, and* ***Ivan Franko State University*** *also supported this congress.*

Since 2016, it has started to organize the ***International Eurasian Sports, Education and Society Congress (IECSES)*** *and the* ***International Jury Group Art Exhibition*** *concurrently with the congress, to be held in our country. This congress and exhibition was held in Antalya in* ***2016 and 2017****, together with these events, sports and cultural festivals were organized with the participation of hundreds of young people. The congress and exhibition hosted by* ***Mardin Artuklu University*** *in* ***2018*** *are planned to be held in different provinces in the following years.*

UBIKS *wishes to hold its 7th International Congress* ***ONLINE with your support and cooperation*** *between* ***15-18 October 2020*** *due to the scope of the measures taken during the COVID-19 epidemic process.*

To see the archive pages of the congresses, you can refer to the ***Previous Congresses*** *menu.*

CamScanner ile tarandı

HAKKIMIZDA

Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Derneği (UBİKS), *Aralık 2010'da kurulmuş, çalışmalarını ise fiili olarak 2011 yılanda başlatmıştır. İletişim ağında 50'den farklı ülkeden kişi bulunan UBİKS'in merkezi Ankara'dadır.*

UBİKS, *2012 Haziran'ında,* ***Ankara Büyükşehir Belediyesi****'nin katkılarıyla 5. Uluslararası Büyük Ankara Festivali kapsamında ilk uluslararası kongresini organize etmiştir. 2013 yılında* ***Antalya****'da ev sahipliği yaptığı ikinci kongresinde,* ***Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü'nce düzenlenen Kültür Çalıştayını*** *ve* ***Türkiye Halk Oyunları Federasyonu*** *işbirliği ile 2. Uluslararası Halk Oyunları Kongresini içerisine alarak daha renkli ve geniş bir etkinliğe imza atmıştır.*

UBİKS*, 3. kongresini Bosna Hersek ve Türkiye'den çok sayıda üniversitenin desteğini alarak, ayrıca* ***Bosna-Hersek Milli Olimpiyat Komitesi*** *ve* ***Uluslararası Herkes İçin Spor Federasyonu (TAFISA)*** *işbirliğini sağlayarak, 2014 yılında Saraybosna'da gerçekleştirmiştir.*

UBİKS, *4. kongresini ise 2015 yılında yine* ***Uluslararası Herkes İçin Spor Federasyonu (TAFISA)*** *çatısı altında,* ***Türk İşbirliği Kalkınma Ajansı (TİKA)'nın*** *destekleri ve* ***İdareci Bürokratlar Birliği*** *(****İBB****) ve* ***Muradiye Mezunları Derneği (MMD)*** *gibi sivil toplum kuruluşların katılımı ile Makedonya'nın Ohrid şehrinde gerçekleştirmiştir.*

UBİKS*, 5. Uluslararası Kongresini ise 2016 yılı Nisan ayında* ***Ahmet Yesevi Üniversitesi*** *işbirliği ile gerçekleştirmiştir.* ***2016*** *yılının* ***UNESCO tarafından Ahmet Yesevi Yılı*** *ilan edilmesi münasebetiyle, Türk ve İslam düşüncesinin önder ismi Hoca Ahmet Yesevi'nin anılması amacıyla, kongre* ***Kazakistan'ın Türkistan şehrinde*** *bulunan Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiş, kongreye çok sayıda ulusal/uluslararası sivil toplum kuruluşu da destek sağlamıştır.*

UBİKS*, 6. Uluslararası Kongresini ise* ***25-27 Nisan 2018*** *tarihleri arasında* ***Ukrayna Lviv Beden Kültürü Devlet Üniversitesi****'nin evsahipliğinde gerçekleştirilmiş olup, bu kongreye* ***Ivan Franko Devlet Üniversitesi*** *de destek vermiştir.*

*.****UBİKS****, 7. Uluslararası Kongresini ise COVID-19 salgın sürecinde alınan tedbirler kapsamı hasebiyle* ***15-18 Ekim 2020*** *tarihleri arasında* ***sizlerin desteği ve işbirliği ile ONLINE olarak gerçekleştirmiştir.***

UBİKS, 8. *Uluslararası Kongresini* ***Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, Sayın Cumhurbaşkanı Ersin TATARI'ın Himayesinde 17-20 Mayıs 2022*** *Tarihleri arasında* ***sizlerin desteği ve işbirliği ile Girne/K.K.T.C*** *'de* ***gerçekleşmiştir.***

UBİKS, 9. *Uluslararası Kongresini* ***11-14 Eylül 2023*** *Tarihleri arasında* ***sizlerin desteği ve işbirliği ile Prag/Çekya'da gerçekleştirilmiştir.***

Kongrelerin arşiv sayfalarını görmek için yandaki ***Önceki Kongrelerimiz*** *menüsüne başvurabilirsiniz.*

CamScanner ile tarandı

ISBN: 978-625-00-8361-1

Onursal Komite / Honorary Committee

Prof. Dr. Musa YILDIZ	Gazi Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Fahrettin GÖKTAŞ	Fırat Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Mutlu TÜRKMEN	Bayburt Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Mehmet KARAKOÇ	Dicle Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Hüsnü KAPU	Kafkas Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Abdulkerim ÇALIŞKAN	ÜAK Genel Sekreteri
Prof. Dr. Mehmet GUNAY	Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Başkanı
Prof. Dr. Erdal ZORBA	TAFISA Onursal Kurul Üyesi
Suat AKSU	Türkiye Halkoyunları Federasyonu Başkanı
Alper Cavit KABAKÇI	Türkiye Kano Federasyonu Başkanı

Kongre Başkanı / Chairman Of Congress

Dr. Taner BOZKUŞ- Gazi Universitesi

Organizasyon Kurulu / Organizing Committee

Dr. Fatma TEZEL ŞAHİN
Dr. Saliha AĞAÇ
Dr. Metin YAMAN
Dr. Kadir YILDIZ
Dr. Semiyha TUNCEL
Dr. Fatih YAŞARTÜRK
Dr. Mine TURGUT
Dr. Taner BOZKUŞ
Dr. Andriy VOVKANYCH
Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ

Organizasyon Danışma Kurulu / Organization Advisory Board

Dr. Fatih ÇATIKKAŞ
Dr. Ali ÖZKAN
Dr. Çetin YAMAN
Dr. Muhsin HAZAR
Dr. Serdar GERİ
Dr. Süleyman GÖNÜLATEŞ
Dr. Özkan IŞIK
Dr.ZekaiÇAKIR
Dr. Zeynep YILDIRIM
Dr. Murat AKYÜZ
Dr. Ozan SEVER

Organization Board

Dr. Çiğdem ÖNER
Dr. Ayşegül YAPICI ÖKSÜZOĞLU
Dr. Hüseyin ÖZALTAŞ
Dr. Mehmet GÖKTEPE
Dr. Oruç Ali ÖZ
Dr. Bilal DEMİRHAN
Dr. Selehattin AKPINAR

Kongre Sekreteryası Congress Secreteriat	**Uluslararası İlişkiler International Relations**
Dr.Caner CENGİZ / Secretary General	Dr. Cansu TUTKUN
Betül AYHAN / Assistant Secretary General	Tural VERDİYEV
Mert Mazhar ERDURAN	Serkan Selim DİLEK
Cansu SELECİLER	Zaid KAZI GASIM
Ümran SARIKAN	Sinem ÇELİK KARAHANÇER
Ecem TÜRKMEN	Gizem T.ÖKE
Onur AKYÜZ	Dr. Ömür DUGAN

CamScanner ile tarandı

Bilişim Kurulu BT Board	Grafik Tasarım Graphing Design
Dr.Zekai ÇAKIR	Güngör DOĞANAY
Ali ALTUNAY	
Sezai ÇAKIR	
Güngör DOğANAY	
Erol KILIÇ	

Bilim Kurulu / Conference Scientific Committee	
Dr. Adeel Nazir AHMAD - SUUDİ ARABİSTAN	Dr. Khaled ABEDA - MISIR
Dr. Adel M. ALNASHAR - BAHREYN	Dr. M. Akif ZİYAGİL - TÜRKİYE
Dr. Adela BADAU - ROMANYA	Dr. M. Yavuz TAŞKIRAN - TÜRKİYE
Dr. Adriana NEOFIT - ROMANYA	Dr. Magdy ABOUZEID - MISIR
Dr. Ahmed BOUSSAKRA - CEZAYİR	Dr. Malik SERBOUT - CEZAYİR
Dr. Ali ÖZKAN	Dr. Mewlud DUDIC - SIRBİSTAN
Dr. Alin LARION - ROMANYA	Dr. Mikail TEL - TÜRKİYE
Dr. Andriy VOVKANYCH - UKRAYNA	Dr. Mine TURĞUT - TÜRKİYE
Dr. Angela MAGNANINI - ITALYA	Dr. Mithat KOZ - TÜRKİYE
Dr. Bachir KHELIFI - CEZAYİR	Dr. Mitra Rouhi DEHKORDI - İRAN
Dr. Balkozar S. ADAM - ABD	Dr. Mona Saleh Al ANSARI - BAHREYN
Dr. Baojun ZHANG - TAYVAN	Dr. Murat KUL
Dr. Bechir HOUSSAM - CEZAYİR	Dr. Musa SELİMİ - KOSOVA
Dr. Birsen ÇİLEROĞLU - TÜRKİYE	Dr. Mümine Soytürk - TÜRKİYE
Dr. Bselat KZAZOVIC - MAKEDONYA	Dr. Myroslaw DUTCHAK - UKRAYNA
Dr. Caner CENGİZ	Dr. Nadim ALWATTAR - IRAK
Dr. Dana BADAU - ROMANYA	Dr. Nataliya SOROKOLIT - UKRAYNA
Dr. Demenescu VERONICA - ROMANYA	Dr. Nurullah Emir EKİNCİ - TÜRKİYE
Dr. Derviş YILMAZ - TÜRKİYE	Dr. Oğuz ÖZÇELİK - TÜRKİYE
Dr. Dilek ERGÖNENÇ AKBABA - TÜRKİYE	Dr. Olga BORYSOVA - UKRAYNA
Dr. Dragulin STELA - ROMANYA	Dr. Olha PAVLOS - BULGARİSTAN
Dr. Dusan MITIC - SIRBİSTAN	Dr. Özden Tepeköylü - TÜRKİYE
Dr. Duško BJELICA - KARADAĞ	Dr. Peter KAPUSTIN - AVUSTURYA
Dr. Fadil MAMUTİ - MAKEDONYA	Dr. Rafet METİN - TÜRKİYE
Dr. Fatih ÇATIKKAŞ- TÜRKİYE	Dr. Rina POONIA - HİNDİSTAN
Dr. Fatma TEZEL ŞAHİN- TÜRKİYE	Dr. Robert SCHNEIDER - ABD
Dr. Fermin ALGÜL - TÜRKİYE	Dr. S. Rana VAROL - TÜRKİYE
Dr. Gabriel TALAGHIR - ROMANYA	Dr. Saadullah Abas RASHID - IRAK
Dr. Gamze DOĞU- TÜRKİYE	Dr. Sevil BAGIROVA - AZERBAYCAN
Dr. Gennadiy YEDYNAK - UKRAYNA	Dr. Stevo POPOVIC - KARADAĞ
Dr. Gökmen KILIÇARSLAN -TÜRKİYE	Dr. Süleyman GÖNÜLATEŞ - TÜRKİYE
Dr. Gül Eda BURMAOĞLU- TÜRKİYE	Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ - TÜRKİYE
Dr. Gürhan KAYIHAN - İNGİLTERE	Dr. Şerife VATANSEVER TAYŞİ- TÜRKİYE
Dr. Hanem MEKNI - TUNUS	Dr. Taner BOZKUŞ - TÜRKİYE
Dr. Harun ER - TÜRKİYE	Dr. Teodora Mihaela ICONOMESCU - ROMANYA
Dr. Hatice PAŞAOĞLU - TÜRKİYE	Dr. Teodora VALOVA - BULGARİSTAN
Dr. Hayati BEŞİRLİ - TÜRKİYE	Dr. Ümit YETİŞ TÜRKİYE
Dr. Hayri AKYÜZ - TÜRKİYE	Dr. Vedat ÇINAR - TÜRKİYE
Dr. Hikmat ALMADHKHORI - IRAK	Dr. Vladimir PUZOVIC - SIRBİSTAN
Dr. Hülya AŞÇI - TÜRKİYE	Dr. Yağmur AKKOYUNLU - TÜRKİYE
Dr. Hüseyin GÜMÜŞ - TÜRKİYE	Dr. Yasuo YAMAGUCI - JAPONYA
Dr. Igor ZANESKIY - UKRAYNA	Dr. Yildirim Gökhan GENCER - TÜRKİYE
Dr. İbrahim SABATIN - FİLİSTİN	Dr. Yuriy BORETSKIY - UKRAYNA
Dr. İhsan KALENDEROĞLU - TÜRKİYE	Dr. Yuriy BRISKIN - UKRAYNA
Dr. İlimdar YALÇIN - TÜRKİYE	Dr. Yuriy PLEVACHUK - UKRAYNA
Dr. İlker ÖZMUTLU - TÜRKİYE	Dr. Yücel OCAK - TÜRKİYE
Dr. İvanna BODNAR - UKRAYNA	Dr. Zaid Kazi GASIM - IRAK
Dr. John A. JOHNSON - GÜNEY KORE	Dr. Zeynep YILDIRIM - TÜRKİYE
Dr. Jwo HANK - TAYVAN	Dr. Zubaidullo UBAIDULLOEV - JAPONYA
Dr. Kadir YILDIZ - TÜRKİYE	Dr. Beyza Merve AKGÜL
Dr. Kalliope PAVLI - YUNANİSTAN	Dr. Ekrem LEVENT İLHAN - TÜRKİYE
Dr. Kaukab AZEEM - SUUDİ ARABİSTAN	Dr. Erkut KONTER- TÜRKİYE
Dr. Kevser GÜRCAN YARDIMCI - TÜRKİYE	
Dr. Khadraoui Mohamed HABIB - CEZAYİR	

CamScanner ile tarandı

Dr. Ahmet ALPTEKİN - TÜRKİYE	Dr. Murat AĞARI - TÜRKİYE
Dr. Ahmet Haktan SİVRİKAYA - TÜRKİYE	Dr. Murat AKYÜZ - TÜRKİYE
Dr. Ahmet ÖZCAN - TÜRKİYE	Dr. Murat ERDOĞDU - TÜRKİYE
Dr. Akan BAYRAKTAR- TÜRKİYE	Dr. Murat ŞAHİN - TÜRKİYE
Dr. Ali Ahmet DOĞAN - TÜRKİYE	Dr. Murat TAŞ - TÜRKİYE
Dr. Ali KARATAŞ - TÜRKİYE	Dr. Mustafa HİZMETLİ - TÜRKİYE
Dr. Ali SavaŞ BÜLBÜL - TÜRKİYE	Dr. Mustafa YaŞar ŞAHİN - TÜRKİYE
Dr. Arslan KALKAVAN - TÜRKİYE	Dr. Muzaffer SELÇUK - TÜRKİYE
Dr. Atahan ALTINTAŞ - TÜRKİYE	Dr. Muzaffer SÜMBÜL - TÜRKİYE
Dr. Aydın ŞENTÜRK - TÜRKİYE	Dr. Mürsel AHISKALI - TÜRKİYE
Dr. Ayşe KAZAN EDİZ - TÜRKİYE	Dr. Necati CERRAHOĞLU - TÜRKİYE
Dr. Ayşegül YAPICI ÖKSÜZOĞLU - TÜRKİYE	Dr. Nejla GÜNAY - TÜRKİYE
Dr. Bülent AĞBUĞA - TÜRKİYE	Dr. Nezahat GÜÇLÜ - TÜRKİYE
Dr. Bülent GÜRBÜZ - TÜRKİYE	Dr. Nurgul KILIÇ - TÜRKİYE
Dr. Canan Gülbin ESKİYECEK - TÜRKİYE	Dr. Nuriye İŞGÖREN - TÜRKİYE
Dr. Cengiz ARSLAN - TÜRKİYE	Dr. Osman İMAMOĞLU - TÜRKİYE
Dr. Cevat ÖZYURT- TÜRKİYE	Dr. Ozan SEVER- TÜRKİYE
Dr. Çiğdem ÖNER - TÜRKİYE	Dr. Ökkeş Alpaslan GENÇAY - TÜRKİYE
Dr. Duygu DEMİREL - TÜRKİYE	Dr. Özgür BOSTANCI - TÜRKİYE
Dr. Ender ŞENEL - TÜRKİYE	Dr. Özkan IŞIK - TÜRKİYE
Dr. Engin GEZER - TÜRKİYE	Dr. Özlem YENİGÜN - TÜRKİYE
Dr. Erdil DURUKAN - TÜRKİTE	Dr. Recep CENGİZ - TÜRKİYE
Dr. Eren ULUÖZ - TÜRKİYE	Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU - TÜRKİYE
Dr. Ergün ÇAKIR - TÜRKİYE	Dr. Selçuk GENÇAY - TÜRKİYE
Dr. Ersan TOLUKAN - TÜRKİYE	Dr. Selehattin AKPINAR- TÜRKİYE
Dr. Ersin ESKİLER - TÜRKİYE	Dr. Selma CİVAR YAVUZ - TÜRKİYE
Dr. Fatih YAŞARTÜRK - TÜRKİYE	Dr. Sercan KURAL - TÜRKİYE
Dr. Fatma AÇIK - TÜRKİYE	Dr. Serdar USLU - TÜRKİYE
Dr. Ferhat GÜDER - TÜRKİYE	Dr. Serhat ÖZDENK - TÜRKİYE
Dr. Ferman KONUKMAN - KATAR	Dr. Serkan HACICAFEROĞLU - TÜRKİYE
Dr. Figen ÖZEREN - TÜRKİYE	Dr. Serkan HAZAR - TÜRKİYE
Dr. Hakan SUNAY - TÜRKİYE	Dr. Seyfullah KARA - TÜRKİYE
Dr. Hüseyin ÖZALTA- TÜRKİYE	Dr. Tevfik Cem AKALIN - TÜRKİYE
Dr. İzzet KARAKULAK- TÜRKİYE	Dr. Ülfet ERBAŞ- TÜRKİYE
Dr. Kürşat KARACABEY- TÜRKİYE	Dr. Vahit CELAL - TÜRKİYE
Dr. Levent ERASLAN- TÜRKİYE	Dr. Veli TOPTAŞ - TÜRKİYE
Dr. Mehmet Ali CEYHAN- TÜRKİYE	Dr. Yakup KILIÇ - TÜRKİYE
Dr. Mehmet Ali ÖZTÜRK- TÜRKİYE	Dr. Yusuf Kürşad AYTAÇ TÜRKİYE
Dr. Mehmet BAYANSALDUZ - TÜRKİYE	Dr. Zekai ÇAKIR - TÜRKİYE
Dr. Mehmet DEMİREL - TÜRKİYE	Dr. Zülbiye KAÇAY - TÜRKİYE
Dr. Mehmet GÖKTEPE - TÜRKİYE	Dr. Cansu TUTKUN - TÜRKİYE
Dr. Mehmet GÜÇLÜ - TÜRKİYE	Dr. İmdat YARIM - TÜRKİYE
Dr. Mehmet KUMARTAŞLI - TÜRKİYE	Dr. Kürşat HAZAR- TÜRKİYE
Dr. Mehmet TAŞPINAR - TÜRKİYE	
Dr. Melda ÖZDEMİR - TÜRKİYE	
Dr. Mevlüt GÖNEN- TÜRKİYE	
Dr. Muhsin HAZAR - TÜRKİYE	

CamScanner ile tarandı

Davetli Konuşmacılar / Invited Speakers

Prof. Dr. Mutlu TÜRKMEN (TÜRKİYE)

"From grassroots to performance, an antique sport; Bocce"

Prof. Dr. Andriy Vovkanych (UKRAYNA)

" Development of recreational sport for handicapped in Ukraine"

Prof. Antonio ROBUSTELLI
Konuşma Başlığı: " "

Prof. Dr. Laurentiu-Gabriel TALAGHİR - *(Dean of Physical Education and Sport Faculty from Galati - ROMANIA)*

Nagif HAMZAYEV- (Azerbaycan Milletvekili, AZERBAYCAN)

Sağlıklı Hayat tarzı- Düzenli Spor ve Kısıtlı Yiyecek Tüketimi

CamScanner ile tarandı

	
Prof. Dr. Dana BADAU (ROMANYA) " Spor Bilgi TeknolojisininFiziksel Kapasiteyi Geliştirmeye Etkisi"	**Dr Hamid ABDULSADA (IRAK)** " Use Corrective Exsersise On Back Pain In Male Students Suffering From Lumbar Lordosis"
	
Prof. Dr. Mir Hamid Salehian (İRAN) The effect of mindfulness on increasing the assertiveness of Taekwondo male adolescent"	**Prof. Dr. Mehmet Taşpınar** " Nicel araştırmalara eleştirel bakış"
	
Dr. Atakan YAZICI " Psychological skills of professional basketball players"	

CamScanner ile tarandı

ISBN: 978-625-00-8361-1

9th International Conference on Science Culture and Sport, 11-14 September 2023, Prag/Çekya

CONTENTS / İÇİNDEKİLER

1	DÜNYA GIDA GÜVENLİĞİ BAĞLAMINDA KARADENİZ TAHIL KORİDORU **Bekir GÖKMEN**	23
2	SİLYMARİN'İN MDA-MB-231 MEME KANSERİ HÜCRELERİNDE APOPTOZ VE İNFLAMASYONUNA OLAN ETKİSİ **Tuğçe Aladağ, Fatma Fırat, Hülya Çetin**	25
3	The Relationship Between Regular Physical Activity, Sociability and Subjective Well-Being **Hamideh SHERAFATMANDYARI, Farzad GHAFOURI**	27
4	CHILDREN AND PHYSICAL LOADS **Edison IKONOMI**	28
5	LİRAGLUTİDE'İN A549 AKCİĞER KANSERİ HÜCRELERİNİN PI3K-AKT-MTOR SİNYAL YOLUNA VE MİGRASYONUNA OLAN ETKİLERİ **Fatma FIRAT, Tülay AKAN, Tuğçe ALADAĞ**	29
6	GENÇ YETİŞKİNLERDE DÜZENLİ AÇIK HAVA BİSİKLET EGZERSİZLERİNİN ETKİNLİĞİNİN RANDOMİZE KONTROLLÜ BİR PİLOT ÇALIŞMASI **Manolya Acar**	31
7	ŞEYH-ZÂDE ATÂYÎ DÎVÂNINDA İKİLEMELER **Gökçenur AKBOĞA**	33
8	1989 ve SONRASINDA BULGARİSTAN'DAN GÖÇ EDEN TÜRK GÖÇMENLERİN AĞIZLARI ÜZERİNE YAPILAN ARAŞTIRMALARIN ÖNEMİ: BURSA ÖRNEĞİ **Hatice ŞAHİN, Şükrü BAŞTÜRK, Anıl ÇELİK, Ebru KUYBU DURMAZ**	34
9	FUTBOLDA SPOR ETİĞİ İLE İLGİLİ TEKNİK DİREKTÖRLERİN GÖRÜŞLERİ **Göksel YIKMIŞ, Recep CENGİZ**	41
10	TÜRKİYE'DE KARDEŞ İLİŞKİSİ KONUSU İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ **Esra Kızılırmak, Fatma Tezel Şahin**	42
11	OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE SAYI HİSSİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ: BİR META-ANALİZ ÇALIŞMASI **Cansu TUTKUN, Fikrinaz Damla AKBABA**	43
12	ANNELERİN ÇOCUKLARININ AKRAN İLİŞKİLERİNE BAKIŞ AÇISI **Tuğba Kanmaz, Fatma Tezel Şahin**	44
13	OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN YAZI FARKINDALIĞI BECERİLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ VE UYGULAMALARI **Hilal KAROĞLU**	45
14	Examining The Mathematics Textbook in Terms of Mentioning Technological Tools **Semra POLAT**	46
15	Examining The History Of Mathematics Through Textbooks **Semra POLAT**	47

CamScanner ile tarandı

16	*ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE 4-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN AKRAN İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ* **Tuğba Kanmaz, Fatma Tezel Şahin, Tülay Bozkuş**	48
17	*21. YÜZYIL BECERİLERİ MODELİ: ORTAOKUL BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI* **Sevilcan Yavuz, Ülfet Yavuz, H. Özge Baydar Arıcan**	49
18	*SIRIKLA YÜKSEK ATLAMA BİOMEKANİĞİNE YENİ BİR BAKIŞ AÇISI* **Osman Satı COŞKUNTÜRK**	50
19	*USE CORRECTIVE EXERCISE ON BACK PAIN IN MALE STUDENTS SUFFERING FROM LUMBAR LORDOSIS* **Dr. Hamid Abdulsada Kadhim Al-Akrh**	51
20	*OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN VE OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ TÜRKÇE DİL ETKİNLİKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ* **Serap Efe KENDÜZLER**	58
21	*Relative Age Effect in Male Youth Basketball* **Ramazan TAŞÇIOĞLU, Atakan YAZICI**	59
22	*İLKOKUL DERS KİTAPLARINDA SPOR TEMALI İÇERİK ANALİZİ* **Arzu ÖZKAN, Ümit ÖZ, Ali ÖZKAN**	62
23	*THE IMPACT OF THE GAME-BASED METHOD ON STUDENTS' ACADEMIC ACHIEVEMENT* **Mehmet Ali CEYHAN**	63
24	*GENÇLİK MERKEZİ FAALİYETLERİNE KATILAN BİREYLERİN BEKLENTİ VE MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)* **Ali KARAGÖZ, Hakkı ULUCAN**	64
25	*Leadership And its Role in Building Effective Work Teams in Sports Federations* **Ali Najm, Ghassaq Abdul Majeed**	66
26	*GENÇ VOLEYBOLCULARDA FARKLI SIÇRAMA YÖNTEMLERİ İLE FONKSİYONEL HAREKET TARAMASI TEST SKORLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ* **Meral MİYAÇ, Mehmet GÖKTEPE, Züleyha SAFİ**	67
27	*An Improvement of the Physical Preparation of Qualified Goalkeepers in Football by using the Fitness Tools* **Natalia HRYBOVSKA , Ihor ZANEVSKYY**	68
28	*The effect of mindfulness on increasing the assertiveness of Taekwondo male adolescent* **Mir Hamid Salehian*, Esmaeil Abbasi, Roya Hossinzadeh Peyghan**	69
29	*2018 VE 2022 DÜNYA KUPALARININ DİSİPLİN CEZALARI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ* **Atakan AKSU, Gürkan TANOĞLU, Mehmet Şükrü KÖZCÜ**	70
30	*Terapatik Rekreasyonel Faaliyetlere Katılım Durumunun Duygusal Beceri Ve Yetkinlik İle Yaşam Yönelimi Üzerine Etkisi* **Tebessüm Ayyildiz Durhan , Ferhat Kiliçarslan , Ecem Türkmen , Beyza Merve Akgül**	71

CamScanner ile tarandı

31	*Increasing Condition in Artistic Gymnastics With Students* **Edison Ikonomi**	72
32	*HALKOYUNLARININ ALGILANAN ÖĞRETMEN ÖZYETERLİĞİNE ETKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: GAZİANTEP ÖRNEĞİ* **Göktuğ Akdoğan, Hüseyin Öztürk**	73
33	*ANTRENÖRLERİN SPORDA SOSYALLEŞME VE ANTRENÖR ÖZ YETERLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: GAZİANTEP ÖRNEĞİ* **Reşit Salan, İbrahim Halil Korkmaz**	74
34	*SOSYOTELİST OLMA VE CAN SIKINTISI İLİŞKİSİ: SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA* **Yalçın UYAR**	75
35	*GENÇ ERKEK YÜZÜCÜLERDE KISA MESAFE YÜZME PERFORMANS BİLEŞENLERİ İLE ANTROPOMETRİK ÖZELLİKLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ* **İrem BULUT, Nuri TOPSAKAL, Ani AGOPYAN, Pemra ÜNALAN**	84
36	*Attitude Of Students Towards Physical Education: A Case Study Of Public High Higher Secondary Schools Of Peshawar, Pakistan* **Prof.Dr. Abdul Waheed Mughal**	85
37	*Taraftar Fair Play Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması* **İsmail AKTAŞ**	86
38	*DENETİM ODAĞININ BEDEN EĞİTİMİNDE OLUŞAN BAŞARI DUYGULARINA ETKİSİ: BAŞARI GÜDÜSÜ VE ÖĞRETMEN DESTEĞİNİN ROLLERİ* **Mehmet Ceylan, Ünal Karlı**	87
39	*"ACI GEÇİCİDİR. GURUR EBEDİDİR": SPOR TARAFTARLARININ KİMLİK KORUMA STRATEJİLERİNİN ANLAŞILMASI* **Nurettin Göksu Çini, Ebru Güzel Kuyucu**	88
40	*LİSE DÜZEYİNDE ÖĞRENİM GÖREN LİSANSLI FUTBOLCULARIN ÇEVİKLİK İLE HIZ DEĞERLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ* **Meral MİYAÇ**	90
41	*PARA-KARATE SPORCULARININ SPORA KATILIM MOTİVASYONLARI İLE YAŞAM KALİTE VE YAŞAM DOYUM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ* **Emre BOZ, Murat KUL, Yasin ÇETİNTAŞ**	91
42	*BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN BAKIŞ AÇISINDAN DERSİN KONUMU VE ÖĞRETMENLERİN STATÜSÜ* **Esma Yılmaz, Hidayet Suha Yüksel**	92
43	*2022 AMPUTE FUTBOL DÜNYA KUPASINDA ATILAN GOLLERİN ANALİZ EDİLMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ* **Ferhat Esatbeyoğlu,Oğuz Gürkan,İzzet Kırkaya**	94
44	*SPORCULARDA ROL BELİRSİZLİĞİ: ANTRENÖR İLETİŞİM BECERİLERİNİN ETKİSİ* **Özden Tepeköylü Öztürk, Mümine Soytürk, Orhan Deymeci**	95
45	*SIĞINMACI ÖĞRENCİLERİN HALK OYUNLARINA YÖNELİK TUTUMLARI İLE OKULA UYUMLARI VE SOSYAL BÜTÜNLEŞMELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ* **Ender ÖZBEK, Nevin GÜNDÜZ, Tebessüm AYYILDIZ DURHAN**	96

CamScanner ile tarandı

46	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KARAR VERME STRATEJİLERİ VE ÇÖZÜM ODAKLI YAKLAŞIMLARININ İNCELENMESİ	99
	Mümine Soytürk, Özden Tepeköylü Öztürk	
47	SPOR MÜSABAKALARININ ÜLKE EKONOMİSİNE KATKISI: ŞAMPİYONLAR LİGİ FİNALİ ÖRNEĞİ	101
	İdris Akpunar, Velittin Balcı	
48	30-15 ARALIKLI FİTNESS TESTİ: KALP ATIM HIZI VE ALGILANAN ZORLUK DERECESİ ARASINDA İLİŞKİ VAR MIDIR?	102
	Hakan Karabıyık	
49	HALK OYUNCULAR VE SALON DANSÇILARININ KÜLTÜRLERARASI DUYARLILIK DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	104
	Pınar Karacan Doğan, Gamze Durmuş, Ozan Çiçek	
50	ANTRENÖRLERİN SPORTMENLİK YÖNELİMLERİNİN İNCELENMESİ	105
	Gökhan Dokuzoğlu , Hasan Güler, Ünsal Altınışık ,Murat Tunçbilek	
51	FARKLI EGZERSİZ MODELLERİNİN KALP ATIM HIZI DEĞİŞKENLİĞİ VE KAS OKSİJEN DOYGUNLUĞU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	106
	Hilal Kalkan, Serdar Orkun Pelvan	
52	BEDEN EĞİTİMİNDE ALGILANAN ÇEŞİTLİLİK DESTEĞİNİN KATILIMA ETKİSİ: ZEVK VE MOTİVASYONUN SERİ ARACILIK ROLLERİ	108
	Mehmet Ceylan, Nurettin Göksu Çini, Buğra Akay, Sevim Handan Yılmaz	
53	GENÇLİK MERKEZİ FAALİYETLERİNE KATILAN BİREYLERİN BEKLENTİ VE MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)	109
	Ali Karagöz, Hakkı Ulucan	
54	PSYCHOLOGICAL SKILLS IMPORTANCE OF ELITE BASKETBALL: MENTAL TOUGHNESS AND PERFORMANCE APPROACH	110
	Atakan YAZICI	
55	ÇOKLU ZEKÂ ALANLARI İLE İMGELEME BECERİLERİ: GELENEKSEL OKÇULUK SPORCULARI ÜZERİNE İNCELEME	112
	Didem Gülçin Kaya, İrem Kahya, Yaşar İsmail Gülünay	
56	ULUSAL YÜZME GELİŞİM PROJESİ TÜRKİYE FİNALLERİNİN İLLERE GÖRE İNCELENMESİ	113
	Benil Kıstak Altan, Çiğdem Bulgan Ercin, Mustafa Arslan Başar	
57	KADINLARIN SERBEST ZAMAN KATILIMINDA KARŞILAŞTIĞI ENGELLER: BİR İNCELEME VE DEĞERLENDİRME	114
	Aylin Köse, Halil Sarol	
58	SPORT as a TOOL OF TÜRKİYE'S SOFT POWER and NATION BRANDING	115
	Berkay AYVERDİ, Semiyha TUNCEL, Hakan SUNAY	
59	FİZİKSEL AKTİVİTEDEN KEYİF ALMA, TEKRAR KATILMA NİYETİ VE MUTLULUK ARASINDAKİ İLİŞKİ: KAMPÜS REKREASYONUNA KATILAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ	116
	Harun PEKER, Cemile TEKE, Bayram ÇAKAR, Yeşim KABADAYI, Nihal CANER	
60	SPORCULARDA BİR HAFTALIK CORE ANTRENMANLARININ DİKKAT SÜREÇLERİ ÜZERİNE ETKİSİ	117
	Erdem Çakaloğlu	

CamScanner ile tarandı

61	BASKETBALL MASTER THESES IN TÜRKİYE **Atakan Yazıcı,Ramazan Taşçıoğlu,Serdar Solmaz,Ahmet Köksal,Serdar Kocaekşi**	119
62	EDUCATION THROUGH ADVENTURE - THE CONNECTION BETWEEN PHYSICAL AND RECREATIONAL ACTIVITIES **Dana Badau, Adela Badau**	120
63	GENÇLİK MERKEZLERİNDE SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNE KATILAN BİREYLERİN SOSYAL BECERİ DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ **Muhsin DURAN, Mehmet AYDOĞAN, Ender ÖZBEK**	121
64	DİJİTAL OYUN OYNAYAN BİREYLERDE MOTİVASYON VE YAŞAM DOYUMU İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ **Tolga Beşikçi**	122
65	SPORDA İMGELEME VE SANAL GERÇEKLİK KULLANIMI **Cansu SELECİLER, Mutlu TÜRKMEN**	123
66	BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN METAFORİK YÜZLERİ: OKUL YÖNETİCİLERİNİN BAKIŞ AÇISINDAN BİR İNCELEME **Gizem CEYLAN, Yağmur GÜLER, Damla GÜLER, Semiyha TUNCEL**	124
67	SPORDA ÇOCUK İSTİSMARININ ÇOK YÖNLÜ İNCELENMESİ **Damla GÜLER, Yağmur GÜLER, Caner CENGİZ, Semiyha TUNCEL**	126
68	AKILLI SAAT: FİZİKSEL AKTİVİTE YAPAN BİREYLERİN BEKLENTİ VE DENEYİMLERİ **Duygu DOĞAN, Hidayet Suha Yüksel, Semiyha TUNCEL**	128
69	BEDEN EĞİTİMİNDE EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ ARAŞTIRMALARININ GÜNCEL EĞİLİMLERİ **Hande Buşra Eren, Semiyha Tuncel**	129
70	BEDEN EĞİTİMİNDE CHATGPT' NİN KULLANIMI **Hande Buşra EREN, Semiyha TUNCEL**	130
71	TÜRKİYE'DE SPOR YÖNETİMİ ve POLİTİKASI: TARİHSEL BİR BAKIŞ **Berkay AYVERDİ, Hakan SUNAY**	131
72	RİTMİK CİMNASTİKÇİLERİN SAĞLIKLI BESLENMEYE İLİŞKİN TUTUM VE SOSYAL FİZİK KAYGILARININ İNCELENMESİ **Duygu DOĞAN,Nevin GÜNDÜZ, Semiyha TUNCEL**	132
		7
		7
		7

CamScanner ile tarandı

ISBN: 978-625-00-8361-1

9th International Conference on Science Culture and Sport, 11-14 September 2023, Prag/Çekya

62-iscs-conference-9th-672-MT-FC-TB-Face to Face Oral / -88

1989 ve SONRASINDA BULGARİSTAN'DAN GÖÇ EDEN TÜRK GÖÇMENLERİN AĞIZLARI ÜZERİNE YAPILAN ARAŞTIRMALARIN ÖNEMİ: BURSA ÖRNEĞİ

Hatice ŞAHİN[1], Şükrü BAŞTÜRK[2], Anıl ÇELİK[3], Ebru KUYBU DURMAZ[4]

[1] Bu bildiri, Bursa Uludağ Üniversitesinde Prof. Dr. Hatice ŞAHİN yürütücülüğünde hazırlanmakta olan "1989 ve Sonrası Bursaya Yerleşen Bulgaristan Göçmenlerinin Ağızları" başlıklı Genel Araştırma Projesi'nden üretilmiştir.

[1] Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Bursa, Türkiye. https://orcid.org/0000-0002-8832-8240

[1] Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Bursa, Türkiye. https://orcid.org/0000-0002-8319-9507

[1]Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Bartın, Türkiye. https://orcid.org/0000-0001-6035-5303

[1] Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Bursa, Türkiye. https://orcid.org/0000-0003-1133-747X

Özet

1984-1985 yılları itibarıyla Bulgaristan'da uygulanmaya başlanan sistemli asimilasyon siyaseti nihayetinde, kültürel mevcudiyetlerini ve ulusal kimliklerini tehlike altında gören çok sayıda Bulgaristan Türkü, Türkiye topraklarına göç etmiştir. 1989 yılında gerçekleşen bu göç hareketi Türkiye üzerinde; sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik pek çok etki bırakmıştır. Bu etkileşimle ilgili olarak çeşitli disiplinlerde önemli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bulgaristan Türklerinin dilleri ve ağızları üzerine de kapsamlı çalışmalar yapılmıştır ancak bu çalışmalar daha çok 1989 yılı öncesindeki göçmenlerin dili üzerinedir. Merkezine 1989 ve sonrası Bulgaristan göçmenlerini alan dil çalışmalarının sayısı artırılmalıdır. Bu tür çalışmalar, diyalektoloji alanının yanında; toplum dil bilimi, dil tarihi ve karşılaştırmalı dil bilgisi gibi alanları da ilgilendirecek birçok veri sağlayacak, bu ağızların birçok etkenlerle yörede konuşulan diğer ağızlarla iç içe geçip geçmediğinin tespitini mümkün kılacaktır. 1989 göçü sonunda en çok göçmeni bünyesine katan illerden biri olan Bursa, böyle bir çalışmanın gerçekleştirilmesi için en uygun şehirlerin başında gelmektedir. Bu düşünceden hareketle, tarafımızca "1989 ve Sonrası Bursa'ya Yerleşen Bulgaristan Göçmenlerinin Ağızları" isimli bir genel araştırma projesi yürütülmektedir. Bu bildiride, 1989 ve sonrasında Bulgaristan'dan göç eden Türk göçmenlerin ağızları üzerine yapılan araştırmaların niçin ve hangi açılardan önemli olduğu hususu Bursa örneği üzerinden tartışılmış, göç ile beraber ortaya çıkan kültür etkileşimleri ve sosyal durumun (iki dillilik, dil ölümü vs. açısından) diyalektolojik sonuçlarını ortaya koymanın önemi vurgulanmış, benzer çalışmalarının sayılarının arıtılması amacıyla konu gündeme getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *1989 Göçü, Göçmen Ağızları, Diyalektoloji, Bursa.*

THE IMPORTANCE OF RESEARCH ON THE SUBDIALECTS OF TURKISH IMMIGRANTS MIGRATING FROM BULGARIA IN AND AFTER 1989: THE CASE OF BURSA

ABSTRACT

As a result of the systematic assimilation policy that started to be implemented in Bulgaria as of 1984-1985, a large number of Turks in that country, who considered their cultural existence and national identities in danger, immigrated to Turkey. This migration movement, which took place in 1989, has left many social, political, cultural and economic effects. Important studies have been carried out in various disciplines regarding this interaction. There have also been extensive studies on the dialects and subdialects of the Turks of Bulgaria, but these studies are mostly on the language of immigrants who migrated before 1989. The number of linguistic studies focusing on Turkish immigrants migrating from Bulgaria in and after 1989 should be increased. Such studies will provide a lot of data that will concern areas such as social linguistics, language history and comparative grammar, as well as the field of dialectology, and will make it possible to determine whether these subdialects are intertwined with other subdialects spoken in the region. Bursa, which was one of the provinces in Turkey where the most immigrants emigrated during the 1989 migration, is one of the most suitable cities for carrying out such a study. Based on this view, we are carrying out a research project called "The Subdialects of Turkish Immigrants Who Immigrated from Bulgaria and Settled in Bursa in and after 1989". In this paper, the importance of research on

CamScanner ile tarandı

the subdialects of Turkish immigrants who immigrated from Bulgaria in and after 1989 is discussed through the case of Bursa, the importance of revealing the dialectological results of the cultural interactions and social situation that emerged with the migration is emphasized, and the issue is raised in order to increase the number of similar studies.

Keywords: *1989 Migration, Subdialects of the Immigrants, Dialectology, Bursa.*

1. Giriş

Göç kavramı, çok karmaşık ve muhtelif niteliklere sahip bir kavramdır. Kısaca açıklamak gerekirse insanların doğdukları, yaşamlarını sürdürdükleri ve kültürel tüm edinimlerini kazandıkları bir yöreden ayrılarak geçici süreliğine veya kalıcı olarak farklı bir yerde yaşamaya başlamaları, dolayısıyla da toplumsal açıdan farklılaşma süreci geçirmeleri manasına geldiği söylenebilir. Uluslararası göç hareketleri insanlığın her döneminde mevcut olsa da son asırda iyice yoğunlaşmış ve dünyanın kültürel, nüfus bilimsel ve etnik niteliklerini mühim derecede değişikliğe uğratmıştır. Dil bilimi perspektifinden ele alındığında ise göç, kültürünü belirli bir coğrafyada edinen bir kişinin, o coğrafyanın etkilediği yaşam tarzı ve kavrayışını ifade metodu olan ana dilinden bir başka yaşam anlayışının biçim verdiği farklı bir dilin yürürlükte olduğu bir çevreye adım atması manasını taşır (Türkmen Birlik, 2018: 20-26).

Dilin, bir milletin maddi, manevi kültürlerinin bütünü olduğu anlayışından hareket edilirse, bir dili öğrenmenin göç edilen yere uyum sağlamada ve kabul görmede birinci adım olduğu da rahatlıkla görülebilir.

Türkiye, Osmanlı İmparatorluğu'ndan itibaren dünyanın dört bir yanından göç alan bir ülke olmuştur. Müslüman ve Müslüman olmayan topluluklar farklı dönemlerde Osmanlı İmparatorluğu'na ve ardından Türkiye Cumhuriyeti'ne göç etmiştir.

2. XIX. Yüzyılın Sonlarından İtibaren Bursa'ya Yapılan Başlıca Göçler

Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki savaşları yitirerek toprak kayıpları yaşamaya başlamasından itibaren Anadolu'ya yapılan göçlerin hız kazandığı görülür. 93 Harbi'ne kadar olan dönemde devletin iskân politikası gereği Avrupa topraklarına aktarılan göçler, bu savaşın ardından Anadolu'ya yönlendirilmiştir. Bu göçler, Osmanlı Devleti döneminde başlamış ve Türkiye Cumhuriyeti döneminde de sürmüştür. Anadolu coğrafyasında göçmen iskânının gerçekleştirildiği önemli merkezlerden biri de Bursa olmuştur. Kafkaslar ve Balkanlar başta olmak üzere muhtelif coğrafyalardan Bursa'ya gerçekleştirilen göçler altı ana başlık altında toplanmıştır:

1. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi) sonrası göçler.

2. 1912-1913 Balkan Savaşları ve sonrası göçler.

3. 1923-1929 Mübadele göçleri.

4. 1950-1951 göçleri.

5. 1968-1978 göçleri.

6. 1989-1990 göçü. (Uluocak vd., 2013: 155-158)

Osmanlının iskân politikaları gereği, Balkanlara yerleştirilen Anadolu Türkleri, uzunca bir süre Türk topraklarında yaşamaya devam ederken ortaya çıkan siyasi gelişmeler sonunda yukarıda da belirtilen tarihlerde dalga dalga anayurda göç etmişlerdir. Türk topluluğu olarak bir bütün hâlinde değerlendirilen Balkan Türk nüfusunun hepsinin Hem Anadolu'dan farklı bölgelerden Balkanlara gönderildikleri hem de yerleştirildikleri bölgelerde farklı dil ve kültür çevrelerinde yaşadıkları için aynı Türkçeyi kullandıkları söylenemez. Bu sebeple Balkanlar aslında Türk ağızları için son derece karmaşık ama bir o kadar da değerli malzeme içermektedir.

Bu bildirinin konusu da olan Bursa'ya 1989 yılı itibarıyla gerçekleştirilen zorunlu göçün getirmiş olduğu en büyük sıkıntılardan biri konut sorunu olmuştur. Yüksek Planlama Kurulu kararı gereği göçmenler için 10 Ağustos 1989 tarihinden başlayarak 40.000 konutun inşa edilmesi kararı alınmıştır. Bu süreçteki giderlerin tümü Toplu konut Fonu tarafından karşılanmıştır. Proje, beş yüz milyon dolara mal olmuştur. Bu tutarın yarısı projeyi üstlenen firmalarca, diğer yarısı ise Avrupa İskân Fonu'nca karşılanmıştır (Pınar, 2014:141).

CamScanner ile tarandı

Aynı doğrultuda Bursa Merkez İlçe Nilüfer Göçmen Konutları, Merkez Yıldırım İlçesi Kestel Göçmen Konutları ve İnegöl İlçesi Yenice Göçmen Konutları inşa edilmiştir ve göçmenler buralara yerleştirilmiştir. Buralardan başka - Yeşilyayla, Atıcılar, Başaran, Gülbahçe, Millet Mahallesi, Fethiye vb.- kendi imkânlarıyla arsa alıp ev yapan göçmenler de vardır. Özellikle kendileri için yapılan konutlara yerleşen göçmenler, şehirdeki diğer topluluklarla nispeten daha az iletişime geçtiğinden ağız özelliklerini ve kültürel özelliklerini büyük ölçüde korumuşlardır. Bu açıdan bakıldığında 1989 ve sonrası Bulgaristan göçmenlerinin dil ve kültür özelliklerinin tespit edilmesinin niçin önemli olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

3. Bursa Ağızlarıyla İlgili Olarak Yapılmış Yayımlar

Anadolu ağızları çalışmalarının Türk diliyle ilgili araştırmalar için ne kadar önemli olduğu çok iyi bilinen hususlardan biridir. Bugüne kadar Anadolu'nun değişik bölgelerinde çok sayıda derleme çalışması yapılmış, genel dil özellikleri ortaya konmuş, eldeki malzemelerden yola çıkarak bölgelerin etnik yapısıyla ilgili sonuçlara varılmaya çalışılmıştır (Eroğlu vd., 2009: 2047). Bu doğrultuda Bursa ağızlarıyla ilgili yapılmış çeşitli yayımlar mevcuttur. Bu alanda Prof. Dr. Hatice Şahin yürütücülüğünde iki tane bilimsel araştırma projesi (BAP) tamamlanmıştır.

1. Şahin H., Baştürk Ş., Uluocak M., Eroğlu S., "Bursa Yerli Ağızlarının Derlenip İncelenmesi" Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırrma Projeleri Birimi, 2006.

Bursa ili sınırları içerisindeki yerli köylerin ağız özelliklerini belirlemeyi amaçlamış ve Uludağ Üniversitesi tarafından desteklenmiştir.

2. Şahin H., Baştürk Ş., Uluocak M., Ogur E., Eroğlu S., "Bursa Balkan Göçmenleri Ağızlarının Derlenip İncelenmesi", Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi, 2010.

Bursa ili ve ilçelerinde yaşayan Balkan Göçmenlerinin ağız özelliklerini belirlemeyi amaçlayan bu proje Uludağ Üniversitesi tarafından desteklenmiştir.

Bu iki projeden elde edilen verilerle de aşağıdaki yayımlar yapılmıştır.

1 "Bursa Yerli Ağızlarının Genel Özellikleri" (2009)
2. "Bursa Yerli Ağızlarında İsim İşletme Ekleri" (2009)
3. "Bursa'daki Nogay Tatarları ve Dilleri Üzerine Gözlemler" (2009)
4. "Bursa Yerli Ağızlarında ç-ş Değişimine Dair Bazı Gözlemler" (2010)
5. "Bursa Yerli Ağızlarında Fiil İşletimi" (2010)
6. "Bursa Yerli Ağızları ve Bazı Arkaik Özellikleri" (2011)
7. "Bursa Göçmen Ağızları Fiil İşletiminde Şimdiki Zaman" (2013)
8. "Bursa Balkan Göçmenleri Ağızlarında İsim İşletme Ekleri" (2013)
9. "Bursa Göçmen Ağızları Üzerine" (2013)
10. "İki Dilli Halklardan Pomaklar: Bursa Örneği" (2013)
11. "Yenişehir Köyleri ve Ağızları Üzerine" (2013)
12. "Comparative Study On The Local Dialects Of Mountain And Lowland Villages Of Bursa" (2013)
13. "Bursa Yerli Ağızlarında Alıntı Kelimeler" (2014)
14. "Bursa İli Yerli Ağzı" (2019).

Bu bildirinin ana konusunu da vurgulayan, gerçekleştirmekte olduğumuz "1989 ve Sonrası Bursa'ya Yerleşen Bulgaristan Göçmenlerinin Ağızları" başlıklı Genel Araştırma Projesi kapsamında ise daha önce araştırma kapsamı dışında tutulan Bursa 1989 Bulgaristan göçmenlerinin ağızlarına odaklanılacak ve böylece Bursa göçmenlerinin ağızlarıyla ilgili çalışmalarda bir adım daha atılabilecektir. Zira göçmenlerin ağız özelliklerini tespit etmek, ardından göç ile beraber ortaya çıkan kültür etkileşimleri ve sosyal durumun diyalektolojik neticelerini ölçümlemek adına Bursa'daki 1989 göçmenlerinin ağızlarının incelenmesi ayrı bir önem taşımaktadır.

"1989 ve Sonrası Bursa'ya Yerleşen Bulgaristan Göçmenlerinin Ağızları" başlıklı Genel Araştırma Projesi gerçekleştirilirken uygulanacak yöntem ve araştırma tekniklerine değinmekte de fayda vardır. Projenin "Yazılı Kaynakların Tespiti ve Taranması" bölümü bilimsel araştırma yöntemlerinden "literatür taraması" yöntemiyle gerçekleştirilecektir. Bu amaçla (Yök Tez Merkezi, Academia, Google Akademik, Sobiad Atıf Dizini, Çeşitli Kütüphanelerin Veritabanları vb.) taranacaktır. Literatür taramasında araştırma konusu ile ilgili daha önce

CamScanner ile tarandı

yayınlanmış kitaplar, makaleler, tezler, konferans bildirileri, tarihi kayıtlar ve raporlar gibi eserler aranır, bulunur, incelenir ve bu sayede çalışmaya katkı sağlayacak bilgiler elde edilmeye çalışılır. Literatür taramasının amacı kısaca, araştırma konusunda ihtiyaç duyulan bilgilerin elde edilmesi şeklinde ifade edilebilir (Bourner,1996). "Kaynak Kişilerin Tespiti" bölümünde veri toplama yöntemlerinden "görüşme" yöntemi kullanılacaktır. Kaynak kişilerin tespitinde Bulgaristan göçmeni derneklerinden görüş alınacaktır. Görüşme için özellikle Bulgaristan'da doğmuş olan ve ağız özelliklerini koruyan 50 yaş üstü kaynak kişiler tercih edilecektir. "Kaynak Kişilerden Ses Kayıtlarının Derlenmesi" bölümünde veri toplama yöntemlerinden "görüşme" yöntemi kullanılacaktır. Görüşme, sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir. Görüşme, çoğu zaman yüz yüze yapılıyor olsa da telefon ve televizyonlu telefon gibi anında ses ve görüntü ileticileri ile de yapılabilmektedir (Karasar, 2020:210). Bu projede kayıtlar, ses kayıt cihazları aracılığıyla alınacaktır. "Ses Kayıtlarının Fonetik Alfabeye Aktarılması" bölümünde ses kayıt cihazlarıyla alınıp bilgisayarlarda depolanan kayıtlar, uygun ses çalma ve analiz programlarıyla dinlenerek "Word" ortamında fonetik alfabeye aktarılacaktır. "Çalışmanın Türkçenin Tüm Araştırma Alanlarında Analizinin Gerçekleştirilmesi" bölümünde nitel araştırmalarda kullanılan veri analiz süreçlerinden "içerik analizi" yöntemi kullanılacaktır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklamaya yardımcı olacak kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktadır. Betimsel analizle özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analiziyle derinlemesine bir işleme tabi tutulur ve yeni kavramlar keşfedilir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Karataş, 2015:74). Projede uygulanacak yöntemler ile ilerleme kaydedilememesi durumunda uzaktan iletişim programlarını kullanarak kayıtların alınması yöntemi tercih edilecektir.

Dil dışındaki çeşitli disiplinlerle ilgili olarak 1989 göçü üzerine yapılmış pek çok akademik çalışma mevcuttur. Bu çalışmalara Çetin (2008), Çağlayan (2009), Dişbudak, Akgün & Balmumcu (2012), Kemaloğlu (2012), Yiğit (2012), Gündüz (2013), Hacıoğlu (2014), Şen (2015), Kahraman, Güneş & Kahraman (2017), Özlem (2020), Hergüvenç (2020) ve Alişoğlu'nun (2021) yaptığı çalışmalar örnek olarak gösterilebilir.

Bulgaristan Türkleri'nin dilleri hakkında da birçok önemli çalışma gerçekleştirilmiş olmakla beraber (Günşen, 2002; Şimşir, 2012; Yalınkılıç, 2014; Bosnalı & Şafak, 2016) bu çalışmalar daha çok 1989 yılı öncesindeki göçmenlerin dili üzerinedir. Bulgaristan'dan Bursa'ya 1989 yılında göç eden topluluğun dili ve ağızları hakkında henüz özgün bir araştırma gerçekleştirilmiş değildir. Bu, önemli bir eksiklik olarak görülmektedir.

3. 1989 ve Sonrasında Bulgaristan'dan Bursa'ya Göç Eden Türk Göçmenlerin Ağızları ve Toplumdilbilim

Birtakım görüşler diyalektolojiyi toplumdilbiliminin bir alt dalı olarak görür. Trudgill'e (1999:3) göre "diyalektoloji, dili toplumsal bağlamı içinde inceleyen ve dilsel değişimin doğasına ilişkin anlayışımızı geliştirmek gibi dil bilimsel hedefleri olan ya da olması gereken bir çalışma alanıdır. Toplumdilbilimin diğer alanlarında olduğu gibi, ağız haritalarının kültürel tarihi, göç paternlerini vb. incelemek için araç olarak kullanılması benzeri karma amaçları da olabilir.". Başka bir görüşe göre ise diyalektolojinin kendi literatürü, gelenek ve yaklaşımları vardır ve toplumdilbiliminden çok daha eski bir disiplin olması yönüyle ondan ayrılır.

Diyalektoloji, ister toplumdilbiliminin bir alt alanı olsun ister onunla iş birliği yapan müstakil bir disiplin olarak tanımlansın her hâlükarda bir beşerî bilimdir ve verileri toplumdiliminin tamamlayıcısıdır. Bu noktada Trudgill'in de belirttiği gibi (1999:3) Hymes'a (1972) ait olan ve beşerî bilimlerin farklı, keskin sınırlarla ayrılmış ve birbiriyle rekabet eden disiplinlere bölünmesine karşı çıkan savları hatırlatmakta fayda vardır.

Farrar ve Jones'a (2002, 1) göre dilsel değişimler; iç (dil dizgesine ait), dış (etkileşim esaslı) ve dil dışı (ekonomik ve sosyopolitik) motivasyonlarla gerçekleşir. Etkileşim esaslı değişimin temel sebeplerinden birinin göç hareketleri olduğu söylenebilir. Bu durumda göç hareketlerinin dış motivasyonlu değişimlere sebebiyet veren mühim bir dil dışı faktör olduğu tespiti ortaya çıkar. Kerswill (2006:2), "homojen bir insan grubunun izole bir yere taşınması dışında her göç vakasında, dil veya lehçe-ağız temasının ortaya çıktığını (Thomason ve Kaufman 1988; Trudgill 1986)" hatırlatır. Lewis (1982) ve Mangalam (1968) göçün üç topumsal doku üzerinde büyük kapsamlı sonuçlar ortaya çıkardığını söyler:

1- Kaynak Toplum

2- Hedef Toplum

3- Göçmenlerin Kendileri.

CamScanner ile tarandı

Göçmenlerin -onları göçe iten sebepler değerlendirildiğinde- genellikle genç ve ekonomik anlamda aktif oldukları gözlemlenir. Bu da dilsel değişimlerin etkisini artırmada rol oynar. Göç mefhumu, göç veren ve göç alan toplumların demografik dengesini değiştirir. Göçmen unsurlar alışkın oldukları toplumsal ve toplumdilbilimsel düzenlerden uzaklaşır. Muhtemelen yeni -yerli- bir dil/lehçe/ağız topluluğuyla ilişki kurmak durumunda olan etnodilbilimsel bir azınlık oluştururlar. Mezkûr yerli topluluk da onların gelmesiyle bir dönüşüm geçirir (Kerswill, 1994, 2006). Dil/lehçe/ağız teması, sosyolinguistik sonuçlarla beraber psikolinguistik sonuçlar da doğurur (Trudgill, 1994). Dolayısıyla toplum psikolojisinin değerlendirilmesiyle ilgili de önemli veriler ihtiva eder.

Temasın niteliğine ve ilgili toplulukların türlerine göre birtakım dilsel sonuçlar ortaya çıkar. Bunlar; ikinci lehçe edinimi (Chambers, 1992; Britain, 2003; Kerswill, 1996; Kerswill, 2006), ortaklaşma, tikel uyum, karıştırma, yalınlaştırma, eşitleme, hiper-diyalektalizm, odaklanma ve tekrar ayrılma gibi süreçlerdir (Trudgill, 1986; Britain ve Trudgill, 1999; Kerswill, 2006). Pilten-Ufuk (2018:93) "Göç, Dil ve İletişim Üzerine Toplum Dil Bilim Yaklaşımları"nı ele aldığı çalışmasında bu süreçleri açımlamış ve Trudgill'e ait yeni lehçe oluşumu teorisinin aşamalarını tablolaştırmıştır. Bu tablo aşağıda dikkatlere sunulmuştur:

Aşama	***Dâhil Olan Konuşmacılar***	***Dil Bilimsel Özellikler***
1	*Yetişkin Göçmenler*	*İlkel Eşitleme*
2	*Yerli Konuşurlar*	*Yaygın Değişkenlik ve Daha İleri Eşitleme*
3	*Sonraki Kuşaklar*	*Odaklanma, Eşitleme ve Tekrar Ayrılma*

Tablo 1. Trudgill'e Göre Yeni Lehçe Oluşumu Teorisinin Aşamaları

1989 ve sonrasında Bulgaristan'dan Bursa'ya göç eden Türk göçmenlerin ağızları, Lewis (1982) ve Mangalam'ın (1968) görüşleri doğrultusunda incelendiğinde etkileşim açısından kaynak toplum olarak Bulgaristan Türklerinin, hedef toplum olarak Bursalı konuşurların ve diğer bir etkilenen unsur olarak söz konusu Bulgaristan göçmenlerinin kendilerinin gösterilebileceği saptanır. Bu unsurlar arasında mezkûr dilsel etkileşim ve değişmelerin gerçekleşmesi kaçınılmazdır.

Sonuç

1908 yılında Bulgaristan'ın bağımsızlığını ilan etmesinden itibaren Bulgaristan Türkleri'nin Anadolu Türkleri'yle olan irtibatları kısıtlanmıştır. Bulgaristan'da kullanılan farklı Türk ağızları, bu iletişim kısıtlılığı sebebiyle kendi içinde kapalı kalarak dış etkilerden kendini korumuştur. 1989 yılı ve sonrasında Bursa'ya göç eden Bulgaristan Türklerinin ağız özelliklerinin, konuşurlarından derlenen metinlerin çözümlenmesi yoluyla incelenmesi bugün Türkiye Türkçesindeki bazı yapı ve kelimelerin şekil bilgisi ve köken bilgisi yönünden tahlil edilip çözümlenmesine katkı sağlayacaktır.

Bursa'da konuşulan 1989 ve sonrası Bulgaristan göçmeni ağızlarının meydana çıkarılması sonucunda bu ağızların özgün nitelikleri yanında yörede konuşulan diğer ağızlardan etkilenip etkilenmediğinin tespiti söz konusu olacaktır. Bu türden bir çalışma; dil tarihi, karşılaştırmalı dil bilgisi ve diyalektoloji çalışmaları açısından da yarar taşıyacaktır.

1989 ve sonrasında Bulgaristan'dan Bursa'ya göç eden Türk göçmenlerin ağızları, yukarıda zikredilen bağlamlar açısından ele alındığında Bursa toplumunun sosyo-linguistik ve psiko-linguistik durumuna dair çok önemli veriler ortaya konmuş olacaktır. Benzer çalışmalar Türkiye çapında 1989 ve sonrası göçmenlerinin yer aldığı tüm yörelerde gerçekleştirilmelidir.

Kaynaklar

Alişoğlu, B., Kayıran, M., (2021), "Eskişehir Basınında 1989 Bulgaristan Göçü", Anadolu ve Balkan Araştırmaları Dergisi, 4: s. 17-40.

Baştürk Ş., Eroğlu S., Uluocak M., Şahin H., (2009), "Bursa Yerli Ağızlarında İsim İşletme Ekleri", Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 295-304, C. 17, S.17, 2009/2.

Baştürk Ş., Uluocak M., (2014). "Bursa Yerli Ağızlarında Alıntı Kelimeler", VII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, 16-18 Ekim, Elazığ, C. 2. s. 487-502.

Baştürk Ş., Uluocak M., Eroğlu S., Şahin H., (2010). "Bursa Yerli Ağızlarında Fiil İşletimi", Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic, 187-198, 5/1.

CamScanner ile tarandı

Baştürk Ş., Uluocak M., Ogur E., Eroğlu S., Şahin H., (2013), "Bursa Göçmen Ağızları Fiil İşletiminde Şimdiki Zaman", Diyalektolog-Ağız Araştırmaları Dergisi, 7-13, Yaz 2013-6.

Bosnalı, S., Şafak Z., (2016), Bulgaristan Türk Göçmenlerinde dil değinimi, A. Tilbe ve S. Bosnalı (Ed.), Göç üzerine yazın ve kültür incelemeleri içinde (s.141-149), Londra: Transnational Press.

Bourner, T., (1996), The research process: Four steps to success. Greeneld, T. (Ed.), Research methods: guidance for postgraduatesin (pp. 7-11). London: Arnold.

Britain, D. (2003) "Geolinguistics and Linguistic Diffusion", in Mattheier, Klaus/Ammon, Ulrich/Trudgill, Peter, eds., Handbook of sociolinguistics/Handbuch der Soziolinguistik, Berlin.

Britain, D. ve Trudgill, P. (1999) "Migration, New-Dialect Formation and Sociolinguistic Refunctionalisation: Reallocation as an Outcome of Dialect Contact", Transactions of the Philological Society 97, 245-256.

Chambers, J.K. (1992) "Dialect acquisition", in: Language 68, 673-705

Çağlayan, S., (2009), "Bulgaristan Türklerinin 1989 Göçü Üzerine Yeni Bir Değerlendirme", Sosyoloji Dergisi, (20), s. 25-40.

Çetin T., (2008), "Bulgaristan'dan Türkiye'ye Son Türk Göçünün (1989) Sosyo-Ekonomik Etkileri", Turkish Studies, Volume 3 Issue 7, s. 241-270.

Dişbudak, C., Akgün, G., Balmumcu, Ö., (2012), "Göçmenlerin Türkiye'de "Yaşamaya Devam Etme Kararlarının" Sosyo-Ekonomik Belirleyenleri: 1989 Bulgaristan Göçmenleri Örneği", Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 4 (2) , s.1-10.

Eroğlu, S., Baştürk, Ş, Uluocak, M., Şahin, H. (2009), "Bursa Yerli Ağızlarının Genel Özellikleri" Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 4/8.

Farrar, K. and Jones, M. C., (2002), "Introduction", in: Jones, Mari/Esch, Edith, eds., Contact-Induced Language Change. An Examination of Onternal, External and Non-Linguistic Factors, Berlin, p. 1-16.

Gündüz, A. O., (2013), "Bulgaristan' dan Türkiye' ye Türk Göçü (1989 Örneği)", Kırklareli Aşiyan Dergisi, yıl 2, sayı 4.

Günşen, A., (2002), "Balkan Türk Ağızlarının Tasnifleri Üzerine Bir Değerlendirme", Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 7/4, Fall 2012, s. 111-129.

Hacıoğlu, S., (2014), "Devlet-Toplum İlişkisi Yaklaşımıyla Bulgaristandan 1989 Zorunlu Göçü". Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi, 3 (1), s. 25-36.

Hergüvenç, B. (2020), 89 Bulgaristan Göçmenlerinin Kimlik Kurguları Üzerinden Şehre Uyum Pratikleri: Sakarya Örneği. Journal of Balkan and Black Sea Studies, (4) , s. 35-62 .

Hyrnes, D. (1972), "Foreword to J.A. Fishman", The Sociology of Language. Rowley, Mass.: Newbury House.

Kahraman C., Güneş İ. ve Kahraman, N. (2017), "1989 Göçü Sonrası Bulgaristan Göçmenlerinin Yemek Kültüründeki Değişim''. Göç Dergisi, 4 (2): s. 227-245.

Karasar, N., (2020), Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler ve Teknikler. Ankara: Nobel.

Karataş, Z., (2015), "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi", C1, S1, s. 63-80.

Kemaloğlu, A., (2013), "Bulgaristan'dan Türk Göçü (1985-1989)", Tarih İncelemeleri Dergisi , 28 (2) , s. 621-624.

Kerswill, P., (1994), Dialects Converging: Rural Speech in Urban Norway, Oxford.

Kerswill, P., (1996) "Children, Adolescents And Language Change", in: Language Variation and Change 8, 177-202.

Kerswill, P., (2006), "Migration and Language". In Klaus Mattheier, Ulrich Ammon & Peter Trudgill (eds.) Sociolinguistics/Soziolinguistik. An international handbook of the science of language and society, 2 nd edn., Vol 3. Berlin: De Gruyter.

Lewis, G., (1982), Human Migration: A Geographical Perspective, London/Canberra.

Mangalam, J.J., (1968), Human migration: A guide to migration literature in English, Lexington.

Özlem, G., (2020), "Türk Romanında 1989 Zorunlu Göçü'nün Sebeplerinin Etkisinde Türk ve Bulgar İmgeleri". Balkanlarda Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları, 2 (1) , s. 109-131.

Pınar, M., (2014), "Bulgaristan Türklerinin 1950-1951 ve 1989'da Türkiye'ye Göçleri ve İki Göçmen Grubunun Kültürel Özelliklerinin Karşılaştırılması: Bursa Örneği", Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk İlke Ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Bursa.

Pilten-Ufuk, Ş., (2018), "Göç, Dil ve İletişim Üzerine Toplum Dil Bilim Yaklaşımları" International Journal of Language Academy, 26, s. 86-95.

Şahin H., Baştürk Ş., Uluocak M., Eroğlu S., (2006), "Bursa Yerli Ağızlarının Derlenip İncelenmesi" Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırrma Projeleri Birimi.

Şahin H., Baştürk Ş., Uluocak M., Eroğlu S., (2009), "Bursa'daki Nogay Tatarları ve Dilleri Üzerine Gözlemler", Uluslararası Tatar Türkçesi Bilgi Şöleni Bildirileri, Eskişehir-Türkiye, 401-410.

Şahin H., Baştürk Ş., Uluocak M., Eroğlu S., (2011). "Bursa Yerli Ağızları ve Bazı Arkaik Özellikleri", Kaşgar'dan Endülüs'e Türk-İslâm Şehirleri Sempozyumları, Bursa Şehrengizi (28-30 Nisan 2011), Bursa-Türkiye, 211-216.

CamScanner ile tarandı

Şahin H., Baştürk Ş., Uluocak M., Ogur E., Eroğlu S., (2010), "Bursa Balkan Göçmenleri Agızlarının Derlenip incelenmesi", Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırrma Projeleri Birimi.

Şahin, H., Baştürk Ş., Uluocak, M., Ogur, E., (2013). "Yenişehir Köyleri ve Ağızları Üzerine", Tarihten Günümüze Yenişehir Sempozyumu, 25-27 Ekim, Yenişehir-Bursa 2014, s. 303-309.

Şahin, H., Baştürk, Ş., Uluocak, M., & Eroğlu, S., (2019), Bursa İli Yerli Ağzı, Bursa: Bursa Kültür A.Ş..

Şen, H., (2015), Şiirin tanıklık Gücü: 1989 zorunlu göçünün Bulgaristan Türk şiire yansıması, Göç Dergisi, London, Transnational Press.

Şimşir, B. N. (2012), Bulgaristan Türkleri, Ankara: Bilgi Yayınevi.

Thomason, S. And Kaufman, T. (1988), Language Contact, Creolization and Genetic Linguistics, Berkeley.

Trudgill, P. (1999), Dialect Contact, Dialectology and Socionlinguistics, Cuadernos de Filología Inglesa, 8, 1-8.

Trudgill, P., (1986), Dialects in Contact, Oxford.

Trudgill, P. (1994), "Language Contact and Dialect Contact in Linguistic Change", in: Kotsinas, Ulla-Britt/Helgander, John, eds., Dialektkontakt, språkkontakt och språkförändring i Norden. Föredrag från ett forskarsymposium Series: MINS, No. 40, Stockholm University, Stockholm, 13-22.

Uluocak M., Baştürk Ş., Eroğlu S., Şahin H., (2010), "Bursa Yerli Ağızlarında ç>ş Değişimine Dair Bazı Gözlemler", Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic, 616-624, 5/1.

Uluocak M., Baştürk Ş., Ogur E., Eroğlu S., Şahin H., (2013), "Bursa Balkan Göçmenleri Ağızlarında İsim İşletme Ekleri", Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 155-166, 24, 2013/1.

Uluocak M., Baştürk Ş., Ogur E., Eroğlu S., Şahin H., (2013), "İki Dilli Halklardan Pomaklar: Bursa Örneği", VI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, 4-7 Aralık, Bursa-Türkiye, 1037-1046.

Uluocak, M., Baştürk, Ş., Şahin, H., (2013), "A Comparative Study On The Local Dialects Of Mountain And Lowland Villages Of Bursa", The Science And Education At The Beginning of The 21st Century In Turkey, Sofya 682.

Yalınkılıç, K., (2014), "Kırcaali Örneğinden Hareketle Bulgaristan'da Türkçenin Etnikdilsel Canlılığı", Bilig, Yaz 2014 / Sayı 70, s. 259-282.

Yiğit, Y., (2012), Balıkesir'de 89 Göçü. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Special Issue, 157-174.

CamScanner ile tarandı